

OVERSTAPPEN NAAR KALF BIJ KOE

Het pleegmoeder-schap als tussenfase

Joanne Malotaux runt met acht anderen, waaronder veehouder Luuk de Gooijer, in het Gelderse Laren een ecologische ‘burgerboerderij’. Ze houden er zeventig koeien en willen op termijn graag een kalf-bij-koehouderij worden. ‘Dat blijft voor ons de stip op de horizon.’

Foto: Josine Breukink

‘De Patrijs is een gemengd bedrijf,’ vertelt Joanne Malotaux. ‘Toen wij het bijna twee jaar geleden overnamen was het een gangbare veehouderij. Wij maken er een agro-ecologisch, natuurinclusief bedrijf van. Dat betekent onder meer dat we werken zonder kunstmest en bestrijdingsmiddelen, ook humane producten telen zoals bonen, extensief vee houden en het land natuurvriendelijk beheren.’

Zelfbedieningswinkeltjes

Dat De Patrijs een ‘burgerboerderij’ is komt tot uitdrukking in de verschillende manieren waarop buitenstaanders worden betrokken bij de boerderij. In de boerderijwinkel op het erf en in vier zelfbedieningswinkeltjes in de omgeving, kunnen mensen kaas, vlees, brood en zuivel van De Patrijs kopen. ‘Er werken vrijwilligers in de winkeltjes en in onze zuivelmakerij en er is iemand die een

voorraadbeheersysteem voor ons ontwikkeld heeft. En ons erf is altijd open voor bezoekers.’ Op 22 september was er op De Patrijs een boerderijfestival met workshops en lokale producten. Ten slotte is het mogelijk De Patrijs financieel te steunen, door met de aankoop van een certificaat lid te worden van coöperatie De Patrijs. Joanne: ‘Zo nemen we burgers mee in onze wens een voortrekkersrol te nemen in de landbouwtransitie.’

Zichtbaar blij

De Patrijs herbergt zeventig melkkoeien. Die lopen zoveel mogelijk buiten in het grasland. ‘Op termijn zouden we graag een kbf (kalf bij koe)-boerderij worden. Nu blijven onze kalfjes drie dagen bij hun moeder,’ vertelt Luuk. ‘Daarna brengen we ze onder bij een groepje kalveren, op stro.’ In de dagen dat moeder en kind bij elkaar zijn, ontstaat er binding, ziet hij. ‘Als de koe terugkomt uit de melkstal, is het kalf zichtbaar blij.’ Een deel van de moeders

heeft het vervolgens zwaar met de scheiding. ‘Kalveren geven vaak geen kik, maar sommige moeders zoeken naarstig naar hun kalf. Ze brullen soms een hele dag.’

Minder afzet

In een kbf-houderij blijven koe en vaarskalf drie maanden samen, jonge stiertjes mogen 35 dagen bij hun moeder blijven. Dat is fijn voor de dieren en leidt bovendien tot gezondere kalveren, zo heeft onderzoek uitgewezen. Maar een gangbaar veebedrijf omzetten naar een kbf-houderij vergt fysieke én financiële ruimte. ‘Je moet stalruimte hebben die voldoende vierkante meters heeft én zodanig is ingericht dat die voor volwassen koeien en kalfjes geschikt is,’ legt Luuk uit. ‘In onze huidige stal kunnen kalveren vast komen te zitten in het rooster of onder de mestschuif en kunnen ze de stal uitlopen.’ Een ander punt van aandacht is de melk die het kalf bij de moeder drinkt en die dus niet kan worden afgezet. Joanne: ‘Wij geven

‘Bij veehouders die het al zo doen blijkt het goed te werken’

onze kalveren zes liter melk per dag en daarnaast eten ze vanaf ongeveer twee weken ruwvoer. Een kalf in een kbf-houderij drinkt vijftien liter per dag. Al met al kost een kalf drie maanden bij haar moeder houden ons aan verloren melkopbrengst 6 à 7 euro per kalf per dag. Nogal een kostenpost.’

Investerings

Dat er vooralsnog praktische hindernissen zijn, weerhoudt de boeren van De Patrijs er niet van een

Kalverliefde

Voor zuivel van koeien die hun kalfje na de geboorte drie maanden bij zich kunnen houden, kun je terecht bij Albert Heijn, bij Plus en sinds kort ook bij Jumbo. Bij verschillende filialen van deze supermarkten staan de biologische melk en yoghurt van Kalverliefde in het koelvak. Bij Kalverliefde, een initiatief van ondernemer Janina van der Drift, zijn vijf biologische kbf-boeren aangesloten. De melk van deze boeren wordt in een apart compartiment van de melkwagen geladen.

In de melkfabriek wordt het in een eigen container bewaard voor het in Kalverliefde-pakken terecht komt. Die laatste zijn te herkennen aan hun blauw met roze (melk) en groen met roze (yoghurt) opdruk. Hoe meer Kalverliefde-melk er verkocht wordt, hoe meer boeren kunnen omschakelen. Voor meer informatie over Kalverliefde, een kennismaking met de kalverliefde-boeren, data van kijkdagen en een overzicht van verkooppunten: www.kalver-liefde.nl

kbf-houderij als ‘stip op de horizon’ te houden. Een tussenstap zien ze in verzorging van kalfjes door een ‘pleegmoeder’. ‘Daarbij lopen drie kalveren bij één moeder,’ legt Luuk uit. ‘De pakweg 24 liter die de koe dagelijks geeft, wordt dan verdeeld over de drie kalfjes: ruim voldoende en soms eten ze er nog wat ruwvoer bij. Ze zijn bij een moeder en het verlies van melk voor de afzet is minder. Bij veehouders die het al zo doen blijkt het goed te werken.’ Ook voor het

realiseren van die tussenfase zijn stalaanpassingen en dus investeringen vereist. Joanne: ‘We zijn, als eerste stap, hard op zoek naar iemand die ons jongvee wil opfokken: een boer die onze vaarsjes na drie maanden en de gecasteerde stiertjes na 35 dagen overneemt. Dan kunnen wij de ruimte die we hebben eerst voor pleegmoederschap inrichten.’ Het realiseren van een écht kbf-systeem vergt vervolgens een grootscheepse verbouwing en nieuwbouw. ‘Vanzelfsprekend vergt dat ook flinke investeringen. In onze huidige situatie is dat nog niet aan de orde.’

Kaasaandeel

Een goede prijs krijgen voor de producten die ze leveren, is een eerste en harde voorwaarde voor het kunnen uitvoeren van hun plannen, zegt Joanne. ‘Als mensen ecologisch boeren en dierenwelzijn belangrijk vinden, moeten ze daarvoor willen betalen. Ze kunnen bijvoorbeeld een kaasaandeel bij ons nemen of meedoen met onze crowdfunding.’ Ook daarom vindt ze het belangrijk dat boeren verbinding leggen met burgers. ‘Als mensen zien hoe we werken en waaraan zij bijdragen door onze producten te kopen, wordt de bereidheid daarvoor een eerlijke prijs te betalen ook groter.’

Meer weten?

Kijk op www.depatrijs.eco

